

**UCHWAŁA NR XXVIII/199/2021
RADY POWIATU TUCHOLSKIEGO**

z dnia 30 kwietnia 2021 r.

**w sprawie przyjęcia Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie
tucholskim na lata 2021-2026**

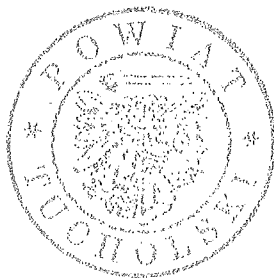
Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2020 r. poz. 920) oraz art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2021, poz. 573).

**Rada Powiatu
uchwała, co następuje:**

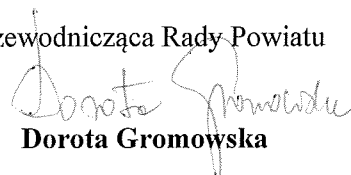
§ 1. Przyjąć Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie tucholskim na lata 2021-2026 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierzyć Zarządowi Powiatu Tucholskiego.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Powiatu

Dorota Gromowska

Załącznik do uchwały Nr XXVIII/199/2021

Rady Powiatu Tucholskiego

z dnia 30 kwietnia 2021 r.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w powiecie tucholskim na lata 2021-2026

Wstęp

Program Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Tucholskim został opracowany na lata 2021 - 2026. Program jest potrzebą wskazania długofalowych kierunków działań zmierzających do osiągnięcia celu głównego jakim jest pełne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym. Mimo wielu lat działań na rzecz osób niepełnosprawnych świadomość ich problemów jest nadal niewielka. Niekiedy widać jeszcze obojętność, niechęć sprawnej części społeczeństwa. Stereotypy, uprzedzenia stanowią poważną barierę, która w konsekwencji prowadzi do izolacji, marginalizacji społecznej osób niepełnosprawnych. Bezsilność, utrata nadziei może skutkować wycofaniem się z życia społecznego. Inicjowanie zmiany jest trudne, ale nie niemożliwe. Opracowany program winien pozytywnie wpływać na łagodzenie skutków niepełnosprawności i stwarzać warunki umożliwiające dobrą jakość życia, efektywnie wspierać zarówno osoby niepełnosprawne jak i ich rodziny. Obowiązek wyrównywania tych szans spoczywa na władzach samorządowych. Doświadczenia zdobyte podczas realizacji poprzedniego programu wskazują, że trudno jest realizować zamierzenia dysponując jedynie środkami powiatowymi czy budżetowymi w ramach poszczególnych jednostek. Cenny wkład w rozpoznawanie potrzeb, dotarcie do beneficjentów i realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych wnoszą organizacje pozarządowe, wolontariusze i podmioty niezwiązane z pomocą społeczną.

Osoby niepełnosprawne są zmuszone pokonywać wiele barier, nie tylko architektonicznych, ale przede wszystkim społecznych. Stereotypy, piętnowanie, nieporadność przy niskiej samoocenie osoby skutecznie izoluje ją od środowiska zewnętrznego. Istotne jest wsparcie społeczne, skierowane także do rodzin, które przy zastosowaniu różnych form pomocy zmobilizują ich siły, zasoby i potencjał, tak by mogli w jak największym stopniu sami poradzić sobie ze swoimi problemami. Osoby otoczone miłością, serdecznością, mają większe szanse do rozwoju osobowego, większe szanse na aktywność. Osoby niepełnosprawne należy obserwować w kontekście całego jej otoczenia: rodziny, znajomych, czy społecznego systemu wsparcia. Metody pracy należy dobrać pod względem możliwości. Odpowiednie kierowanie potencjałem osób niepełnosprawnych przyczynia się do włączenia osób niepełnosprawnych w struktury społeczne, znika zagrożenie wykluczeniem.

I. Diagnoza sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie tucholskim.

1. Statystyki dotyczące niepełnosprawności w powiecie tucholskim.

Wg danych GUS z 2019 r. powiat tucholski zamieszkuje 48 383 mieszkańców, obejmuje 6 gmin: 1 miejsko-wiejską i 5 wiejskich. Pod względem geograficznym tereny te należą głównie do region Borów Tucholskich, aż 48% powierzchni to tereny leśne, 41% to tereny rolne. Bory Tucholskie to nie tylko lasy, ale też wiele rzek i jezior. Tereny te przyciągają turystów, wędkarzy, zbieraczy runa leśnego.

Według danych GUS z Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku liczba osób z niepełnosprawnością liczyła w Polsce 12,2 proc. ludności, co daje liczbę prawie cztery

miliony siedemset osób. Wśród podanej liczby osób znajdują się ci, którzy posiadają formalne orzeczenie o niepełnosprawności, jak i ci, którzy odczuwają kłopoty zdrowotne, ale nie mają orzeczenia. Należy podkreślić, że nie ma źródeł, które w całkowity sposób pokazywałyby dane liczbowe o osobach niepełnosprawnych w Polsce. Wynika to także ze zróżnicowania systemu orzeczniczego. Status osoby niepełnosprawnej, zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, mają osoby posiadające orzeczenie wydane przez powiatowy zespół d.s. orzekania osób niepełnosprawnych lub orzeczenie lekarza orzecznika ZUS. Jednak status osoby niepełnosprawnej (w rozumieniu ustawy) dają także orzeczenia innych organów, pod warunkiem, że zostały wydane przed rokiem 1998. Nie zmienia to faktu, że orzeczenia o niepełnosprawności ciągle wydają także inne podmioty, takie jak KRUS czy MSWIA. Dodając do tego inne dokumenty określające niepełnosprawność (np. orzeczenia poradni psychologiczno-pedagogicznych o potrzebie kształcenia specjalnego) oraz fakt, że duża liczba osób niepełnosprawnych nie posiada żadnego dokumentu poświadczającego ten status (dotyczy to głównie osób starszych), należy stwierdzić, że skala niepełnosprawności, zarówno w powiecie tucholski, jak i w całym kraju, pozostaje pewną niewiadomą.

Pewien obraz sytuacji osób niepełnosprawnych w powiecie tucholskim przedstawiają dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Tucholi. Wyniki jednak nie są jednoznaczne. Niektóre osoby niepełnosprawne posiadające orzeczenie na czas określony mogą wielokrotnie okresowo otrzymywać nowe orzeczenie i zawyżać tym samym skalę zjawiska. Natomiast spadek liczby wydanych orzeczeń w roku 2020 może wynikać z sytuacji pandemicznej.

Tabela nr 1. Liczba wydanych orzeczeń w kolejnych latach

Rok	Liczba wydanych orzeczeń
2018	1480
2019	1540
2020	1234

2. Edukacja osób niepełnosprawnych.

Za kształcenie osób z niepełnosprawnościami odpowiada Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy. Jednostka prowadzi zadania we wczesnym rozpoznawaniu zaburzeń oraz podejmuje działania w zakresie wspierania rozwoju. Prowadzone są zajęcia rewalidacyjne. Szkoła umożliwia dziecku niepełnosprawnemu kontakt z grupą rówieśniczą, korzystanie ze zorganizowanych zajęć rehabilitacyjno-wychowawczych. Szkoła podejmuje także działania w zakresie podnoszenia świadomości dzieci i młodzieży na temat ich niepełnosprawności. W strukturze SOSW znajdują się przedszkole dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, ośmioletnia szkoła podstawowa, branżowa szkoła I stopnia, szkoła przysposabiająca do pracy. Ponadto uczniowie mogą skorzystać z internatu, zajęć rewalidacyjno-wychowawczych oraz wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Ponadto SOSW jest wiodącym ośrodkiem koordynacyjno-rehabilitacyjno-wychowawczym dla dzieci do lat 4. Szkoła dowozi także dzieci na zajęcia w placówce, w 2018 r. otrzymała dofinansowanie z PFRON na zakup przystosowanego busa do przewozu dzieci.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Tucholi obejmuje opieką dzieci i młodzież z całego powiatu tucholskiego. Głównym zadaniem poradni jest wczesne rozpoznawanie i diagnozowanie zaburzeń rozwojowych u dzieci. Poradnia popularyzuje wiedzę nt. uzyskania możliwości wsparcia w zakresie wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka, orzeka o potrzebie kształcenia specjalnego dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, autyzmem, zaburzeniami zachowania, niedostosowane społecznie, wskazuje metody, warunki kształcenia dziecka niepełnosprawnego. Dzieci wymagające wsparcia indywidualnego zostają otoczone opieką psychologiczną. Prowadzona jest terapia zaburzeń rozwojowych indywidualna lub

grupowa. Opracowuje się programy rewalidacyjne. Pomocy psychopedagogicznej udziela się również rodzinom wychowującym dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Prowadzi się poradnictwo dla rodziców i rodzeństwa. Poradnia współdziała również w organizowaniu działań charytatywnych na rzecz dzieci.

Poza wskazanymi wyżej jednostkami osoby niepełnosprawne uczą się także w przedszkolach i szkołach powszechnych. W przeważającej części budynki, w których mieszczą się te jednostki są jednak nieprzystosowane do potrzeb niepełnosprawnych uczniów, a tym samym często dzieci ze specjalnymi potrzebami są marginalizowane, a co za tym idzie trudniej uzyskać im potrzebne wykształcenie, a w dalszej perspektywie zatrudnienie.

3. Infrastruktura.

Świadomość wagi dostępności infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnościami ciągle rośnie, jednak nadal jest w tym zakresie dużo do poprawy. W ostatnich latach dzięki dofinansowaniom z „Programu Wyrównywania Różnic Między Regionami III” zrealizowano budowy wind w Starostwie Powiatowym w Tucholi, Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tucholi, Urzędzie Miasta w Tucholi oraz Szkole Podstawowej nr 2 w Tucholi. Ponadto budynek oddanego do użytku w 2021 r. Powiatowego Centrum Wsparcia był projektowany w sposób od razu pozbawiony barier architektonicznych, podobnie jak budynek Ośrodka Pomocy Społecznej w Tucholi. Jednak ciągle zdecydowana większość budynku użyteczności publicznej pozostaje niedostępna dla osób mających problemy w poruszaniu się. Jest to związane z wysokimi kosztami modernizacji obiektów, których projekt nie zakładał budowy wind. Ponadto nadal nie przykładą się dostatecznej wagi do przystosowania obiektów do potrzeb z innymi niepełnosprawnościami (osoby niewidome czy niesłyszące).

Poprawia się także dostępność do usług internetowych (strony internetowej, usługi online). Coraz więcej jednostek udostępnia swoje usługi w formie zdalnej (np. składanie wniosków o dofinansowanie ze środków PFRON przez system SOW czy oferowanie usług przez epuap). Nowo projektowane strony są także bardziej dostępne dla osób korzystających z narzędzi umożliwiających korzystanie ze stron.

4. Aktywizacja społeczna osób z niepełnosprawnością.

W zakresie aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych działa wiele jednostek, zarówno publicznych jak i pozarządowych. Do podstawowych instrumentów w zakresie aktywizacji społecznej realizowanych na terenie powiatu tucholskiego należą:

- 1) dzienny pobyt (Środowiskowy Dom Samopomocy w Tucholi, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Tucholi, gospodarstwa opiekuńcze). Zakres wsparcia ŚDS i WTZ określają odpowiednie przepisy. W obu jednostkach uczestnicy mają możliwość realizowania różnorodnej terapii zajęciowej w pracowniach plastycznych, technicznych, kulinarnych czy informatycznych. Poza terapią zajęciową uczestnicy obu jednostek mają możliwość korzystania ze wsparcia specjalistów takich jak psycholog czy rehabilitant. Do Środowiskowego Domu Samopomocy w Tucholi uczęszcza 45 uczestników, a do Warsztatów Terapii Zajęciowej w Tucholi 40. Poza wskazanymi wyżej formami PCPR w Tucholi realizuje projekt partnerski „Samodzielnie (nie samemu) – wspieranie osób z niepełnosprawnością w powiecie tucholskim”, w ramach którego utworzono trzy gospodarstwa opiekuńcze dla osób z niepełnosprawnością intelektualną. Zakres działań realizowanych w gospodarstwach obejmuje terapię zajęciową, pomoc specjalistyczną, mieszkalnictwo treningowe. W jednym gospodarstwie przebywa do 5 osób, co czyni z nich formę wsparcia dostosowaną do potrzeb osób, które nie funkcjonują dobrze w większej grupie. Ponadto PCPR w ramach w/w projektu utworzyło także mieszkanie treningowe i wspierane dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, gdzie uczestnicy mają możliwość rozpoczęcia samodzielnego życia. Ważnym

aspektem realizowanego projektu jest wdrażanie polityki wytechnieniowej, pozwalającej odciążyć opiekunów osób niepełnosprawnych od niezwykle odpowiedzialnego zajęcia jakim jest opieka (nierazko całodobowa) nad podopiecznym. Należy jednak zauważyć, że realizacja polityki wytechnieniowej ma charakter doraźny i ograniczony. W dalszej perspektywie należy wdrożyć instrumenty pozwalające na bardziej systemowe świadczenie takiej pomocy, także w ramach partnerstw publiczno-prywatnych. Na terenie powiatu działają także dzienne domy pobytu, jednak ich oferta skierowana jest przede wszystkim do osób starszych i jest elementem polityki seniorialnej.

- 2) dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PCPR) - w ramach tych działań realizowane jest dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych, w komunikowaniu się, zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i przedmiotów ortopedycznych, dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych oraz sportu, kultury, turystyki i rekreacji osób niepełnosprawnych. Wysokość dofinansowań oraz liczba osób niepełnosprawnych, które mogą otrzymać wsparcie jest uzależniona w głównej mierze od środków przekazywanych przez PFRON. Ponadto PCPR realizuje program „Aktywny samorząd” w ramach którego osoby niepełnosprawne mogą otrzymać m.in. dofinansowanie do zakupu sprzętu elektronicznego, dostosowania samochodu, prawa jazdy, zakupu protezy na wysokim poziomie jakości, wózków inwalidzkich, opieki nad dzieckiem czy dofinansowanie nauki na poziomie wyższym.
- 3) w zakresie aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych prężnie działają także organizacje pozarządowe. Do działań podejmowanych przez NGO należą przede wszystkim organizowanie wyjazdów i wyjść dla swoich członków, spotkań z lekarzami, prowadzenie rehabilitacji, organizację festynów, informowanie o przysługujących prawach. Ponadto Stowarzyszenie Rodziców Dzieci Specjalnej Troski w Tucholi jest jednostką prowadzącą WTZ.
- 4) Dom Pomocy Społecznej w Wysokiej zapewnia całodobową opiekę dla 46 przewlekłe somatycznie chorych mieszkańców. O zamieszkanie w DPS może starać się osoba: samotna, starsza, bezdomna, żyjąca w ubóstwie oraz przewlekłe chora, która wymaga całodobowej opieki osób drugich i której nie można zapewnić usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania poprzez rodzinę lub gminę.

5. Świadczenia na rzecz osób niepełnosprawnych.

Za wypłatę świadczeń pieniężnych i rzeczowych dla osób niepełnosprawnych i ich opiekunów odpowiadają przede wszystkim gminy. Do tych świadczeń należą:

- 1) jednorazowe świadczenie z tytułu urodzenia dziecka „Za Życiem”;
- 2) świadczenie pielęgnacyjne;
- 3) zasiłek pielęgnacyjny;
- 4) specjalny zasiłek opiekuńczy;
- 5) zasiłek dla opiekuna;
- 6) zasiłki celowe i stałe;
- 7) pomoc żywnościowa.

Wysokość oraz możliwość otrzymania tych świadczeń wynika bezpośrednio z przepisów prawa. Ponadto świadczenia dla osób niepełnosprawnych wypłacają także organy rentowe takie jak Zakład Ubezpieczeń Społecznych czy Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

Dystrybucją żywności dla osób niepełnosprawnych zajmują się także organizacje pozarządowe i PCPR w ramach współpracy z Bankiem Żywności w Chojnicach.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi w latach 2017 i 2020 realizowało program PFRON „Pomoc osobom niepełnosprawnym poszkodowanym w wyniku żywiołu i sytuacji kryzysowych wywołanych chorobami zakaźnymi” w ramach, którego wypłacano m.in. świadczenia pieniężne dla osób niepełnosprawnych poszkodowanych w wyniku nawałnicy w 2017 r. oraz osób, które w wyniku pandemii koronawirusa utraciły możliwość korzystania z placówek rehabilitacyjnych. Program nie ma jednak charakteru stałego i jego realizacja jest związana z decyzją PFRON.

6. Aktywizacja zawodowa

Według danych statystycznych Powiatowego Urzędu Pracy w Tucholi stopa bezrobocia na dzień 31 grudnia 2020 r. wyniosła 11,1% (2.024 osób zarejestrowanych, w tym 112 osób niepełnosprawnych, którzy stanowili 5,53 % ogółu bezrobotnych).

Bezrobocie oddziałuje nie tylko na sferę zawodową, finansową, ale także na aktywność społeczną. Bierność zawodowa, zwłaszcza długotrwała, zniechęca do prób zmiany sytuacji, przyzwyczaj do beznadziejności, prowadzi to często do wykluczenia społecznego i uzależnienia od pomocy innych osób. Wykonywanie pracy zawodowej daje poczucie bycia potrzebnym, wartościowym, podnosi ogólną satysfakcję życiową.

W celu zwiększenia aktywności zawodowej realizowane są następujące działania:

- 1) Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi realizuje m.in. następujące formy wsparcia:
 - a) pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe dla osób niepełnosprawnych,
 - b) szkolenie oraz przekwalifikowanie;
 - c) organizuje prace interwencyjne, roboty publiczne;
 - d) realizuje bony: stażowy, zatrudnieniowe, szkoleniowe, na zasiedlenie,
 - e) finansuje zatrudnienie w ramach refundacji składek na ubezpieczenie społeczne, dofinansowuje wynagrodzenia za zatrudnienie osób powyżej 50 roku życia
 - f) prowadzi działania zmierzające do poszerzenia oferty edukacyjnej i szkoleniowej skierowanych do osób niepełnosprawnych;
 - g) dofinansowanie utworzenia lub wyposażenia miejsc pracy;
 - h) dofinansowanie utworzenia własnej działalności gospodarczej;
 - i) granty na telepracę.
- 2) Zakład Aktywności Zawodowej w Tucholi jest jednostką organizacyjną Powiatu Tucholskiego utworzoną w 2012 r., której celem jest wspieranie aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych z umiarkowanym i znacznym stopniem niepełnosprawności poprzez zatrudnienie 44 osób niepełnosprawnych oraz wsparcie specjalistyczne dla zatrudnionych osób niepełnosprawnych w celu przygotowania do znalezienia zatrudnienia na otwartym lub chronionym rynku pracy. ZAZ prowadzi działalność hotelarską, gastronomiczną i usługową.
- 3) zakłady pracy chronionej. Na terenie powiatu tucholskiego funkcjonują 4 zakłady pracy chronionej działające w branży produkcyjnej. Zadaniem ZPCH poza zatrudnianiem osób niepełnosprawnych w odpowiednich warunkach, jest także wspieranie ich rehabilitacji społecznej, zdrowotnej i zawodowej;

- 4) poza wymienionymi wyżej formy stałego wspierania aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych podmioty z powiatu tucholskiego pozyskują środki na realizację projektów wspierających osoby niepełnosprawnej w podnoszeniu kwalifikacji oraz znajdowaniu zatrudnienia. Przykładem takiego działania jest projekt „Edukacja dorosłych na rzecz rynku pracy w powiecie sępoleńskim, świeckich i tucholskim” realizowana przez Starostwo Powiatowe w Tucholi.

7. Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Zakres uprawnień osób niepełnosprawnych reguluje szereg ustaw – od aktów podstawowych takich jak Karta praw osób niepełnosprawnych i Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji osób niepełnosprawnych, po ustawy „branżowe”, np. Prawo o ruchu drogowym, ustawa z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych czy ustawa z dnia 9 września 2000 r. o podatku od czynności cywilnoprawnych. Zadania powiatu w zakresie przestrzegania praw osób niepełnosprawnych koncentrują się na głównie rozpowszechnianiu informacji o tych uprawnieniach. Dużym krokiem w realizacji praw osób niepełnosprawnych było wprowadzenie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej, który umożliwia osobie, która nie jest w stanie opłacić kosztów odpłatnej porady, bezpłatne skorzystanie z porady radcy prawnego czy adwokata. Doradztwo osobom niepełnosprawnym świadczą także pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz Powiatowy Rzecznik Konsumentów. Kolejnym krokiem w przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych było wejście w życie ustawy z dnia 19 lipca o zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, regulującej obowiązki jednostek sektora finansów publicznych w zakresie dostosowanie swojej działalności do potrzeb osób niepełnosprawnych. Zakres tych obowiązków mieści się w innych obszarach opisanych w Programie (głównie w zakresie dotyczącej infrastruktury). Działania w zakresie przestrzegania praw osób niepełnosprawnych powinny koncentrować się na jak najszerszym informowaniu o nich, zarówno samych uprawnionych, jak i całą społeczność lokalną. Zespołem powołanym do pomocy osobom niepełnosprawnym w zakresie realizacji ich praw jest także Powiatowa Społeczna Rada d.s. Osób Niepełnosprawnych.

8. Podsumowanie.

W powiecie tucholskim, biorąc pod uwagę jego wielkość i liczebność, jest realizowanych stosunkowo dużo działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Działalność takich jednostek jak Zakład Aktywności Zawodowej czy gospodarstwa opiekuńcze nie jest powszechna nawet w bardziej zaludnionych regionach. Pojawia się dużo projektów realizowanych zarówno przez jednostki finansów publicznych, jak i organizacje pozarządowe. Jednostki te chętnie i z dużą skutecznością pozyskują środki dając możliwości rozwoju osobom niepełnosprawnym, poprawiając ich komfort życia i zwiększając szanse na zatrudnienie. Jednak mimo tego należy ciągle podejmować kolejne działania, różnicować ofertę dla osób z różnymi ograniczeniami oraz wspierać działania oddolne w tym zakresie.

II. Cele i sposób realizacji Programu.

1. **Celem głównym** programu jest zwiększanie aktywności społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych w powiecie tucholskim.

2. Działania mające na celu przyczynić się do realizacji celu głównego programu:

1) obszar: edukacja

a) cel szczegółowy: poprawa dostępu do edukacji dla osób niepełnosprawnych:

b) sposoby realizacji:

- zwiększenie liczby miejsc w placówkach edukacyjnych dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych uczniów;
- zwiększenie liczby specjalistów wspierających dzieci niepełnosprawne;
- podejmowanie działań informacyjno-promocyjnych dotyczących szkolnictwa specjalnego;
- zwiększenie wiedzy na temat pracy z osobami niepełnosprawnymi, ze szczególnym uwzględnieniem wczesnego wspomagania i diagnostyki zaburzeń u dzieci;
- poprawa dostępu do nowoczesnych form wspierania rozwoju dzieci niepełnosprawnych;
- zwiększenie liczby uczniów z niepełnosprawnościami uczęszczających do szkół powszechnych.

c) podmioty odpowiedzialne za realizację wsparcia: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki oświaty (w szczególności SOSW i PPP), organizacje pozarządowe;

d) wskaźniki realizacji celu:

- liczba miejsc w placówkach edukacyjnych dostosowanych do potrzeb niepełnosprawnych uczniów;
- liczba specjalistów (w tym nauczycieli) wspierających osoby niepełnosprawne;
- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych w zakresie wspierania dzieci z niepełnosprawnościami;
- liczba uczniów z niepełnosprawnościami uczęszczających do szkół powszechnych.

2) obszar: infrastruktura:

a) cel szczegółowy: poprawa dostępności do usług publicznych;

b) sposoby realizacji:

- likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej, w szczególności w jednostkach oświaty, obiektach służących rehabilitacji;
- wprowadzenie nowoczesnych rozwiązań w budynkach użyteczności publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem osób niewidomych i niesłyszących;
- zwiększenie liczby usług dostępnych cyfrowo;
- poprawa dostępności stron internetowych jednostek publicznych;

c) podmioty odpowiedzialne za realizację wsparcia: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne samorządu;

d) wskaźniki realizacji celu:

- liczba dostosowanych/wybudowanych budynków użyteczności publicznej pozbawionych barier architektonicznych i barier dla osób niepełnosprawnych ze specjalnymi potrzebami;
- liczba podmiotów udostępniających usługi dla osób niepełnosprawnych;
- liczba stron internetowych podmiotów publicznych posiadających deklarację o dostępności (minimum częściowej).

3) obszar: aktywizacja społeczna osób niepełnosprawnych:

a) cel szczegółowy: poprawa dostępu do instrumentów aktywizacji społecznej osób niepełnosprawnych;

b) sposoby realizacji:

- zwiększenie miejsc w jednostkach wsparcia dziennego;
- realizacja wsparcia finansowanego ze środków PFRON;
- zwiększanie wiedzy wśród osób niepełnosprawnych i ich opiekunów na temat możliwości otrzymania wsparcia;
- zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym powiatu tucholskiego;
- wspieranie funkcjonowania organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
- zwiększenie dostępu do instrumentów polityki wytnieniowej;

c) podmioty odpowiedzialne za realizację wsparcia: jednostki samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne samorządu;

d) wskaźniki realizacji celu:

- liczba nowych miejsc w jednostkach wsparcia dziennego;
- liczba przyznanych dofinansowań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych;
- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych o prawa osób niepełnosprawnych;
- liczba członków organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych;
- liczba przeprowadzonych konkursów ofert (lub innych form wspierania ngo) dotyczących działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- liczba osób niepełnosprawnych oraz ich opiekunów, które skorzystały z polityki wytnieniowej;

4) obszar: świadczenia na rzecz osób niepełnosprawnych;

a) cel szczegółowy: zwiększenie dostępu do świadczeń dla osób niepełnosprawnych;

b) sposoby realizacji:

- organizacja kampanii informacyjnych na temat praw osób niepełnosprawnych, ze szczególnym uwzględnieniem;
- liczba osób korzystających ze świadczeń związanych z niepełnosprawnością;

c) podmioty odpowiedzialne za realizację wsparcia: jednostki organizacyjne samorządu terytorialnego, organy rentowe;

d) wskaźniki realizacji celu:

- liczba przyznanych świadczeń związanych z niepełnosprawnością;
- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych;

5) obszar: aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych:

a) cel szczegółowy: podniesienie poziomu aktywności zawodowej niepełnosprawnych mieszkańców powiatu tucholskiego;

b) sposoby realizacji:

- realizacja instrumentów rynku pracy na rzecz osób z niepełnosprawnością;
- realizacja projektów na rzecz podniesienia kwalifikacji zawodowych osób z niepełnosprawnością;
- działalność zakładów pracy chronionej oraz Zakładu Aktywności Zawodowej w Tucholi;

c) podmioty odpowiedzialne za realizację wsparcia: Powiatowy Urząd Pracy w Tucholi, podmioty organizujące wsparcie dla osób niepełnosprawnych, pracodawcy;

d) wskaźniki realizacji celu:

- liczba osób niepełnosprawnych, która skorzystała z usług Powiatowego Urzędu Pracy w Tucholi;
- liczba osób niepełnosprawnych zatrudnionych w zakładach pracy chronionej;
- liczba osób zatrudnionych w Zakładzie Aktywności Zawodowej w Tucholi;

6) obszar: **przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych;**

a) cel szczegółowy: zwiększenie wiedzy mieszkańców powiatu tucholskiego na temat uprawnień osób niepełnosprawnych;

b) sposoby realizacji:

- prowadzenie kampanii na rzecz przestrzegania osób niepełnosprawnych;
- świadczenie usług na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie informowania o przysługujących prawach;
- umieszczanie informacji o prawach osób niepełnosprawnych przez jednostki działające na rzecz osób niepełnosprawnych;

c) podmioty odpowiedzialne za realizację wsparcia: jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe.

d) wskaźniki realizacji celu:

- liczba przeprowadzonych kampanii informacyjnych;
- liczba jednostek, która w swojej siedzibie/na swojej stronie internetowej/w innym dostępnym miejscu umieściła prawa osób niepełnosprawnych w zakresie świadczonych przez siebie usług.

3. Oczekiwane efekty programu

- 1) zapobieganie marginalizacji osób niepełnosprawnych.
- 2) zwiększenie znajomości problemów osób niepełnosprawnych wśród społeczności lokalnej, sąsiadów, znajomych, władz samorządowych.
- 3) ułatwienie osobom niepełnosprawnym samodzielnego funkcjonowania.
- 4) zwiększenie dostępu do obiektów użyteczności publicznej.
- 5) podniesienie akceptacji społecznej wobec osób niepełnosprawnych.
- 6) ułatwienie dostępu do rehabilitacji.
- 7) integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym oraz poprawienie sytuacji materialnej osób zdolnych do pracy poprzez aktywizację zawodową.

4. Źródła finansowania Programu

- 1) budżet jednostek samorządu terytorialnego;
- 2) środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 3) środki Funduszu Pracy;
- 4) środki Europejskiego Funduszu Społecznego i innych funduszy Unii Europejskiej,
- 5) środki pozyskane od sponsorów;
- 6) wkład rzeczowy i osobowy jednostek działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

5. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja będą polegały na badaniu oraz analizie stopnia realizacji Programu i osiągania zakładanych rezultatów i wskaźników. Monitoring na lata 2021-2026 polegać będzie na systematycznej ocenie realizowanych działań i obserwacji zmian. Program pozwoli na ocenę wyników i dostarczy informacji na temat skuteczności podejmowanych zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Monitoring obejmował będzie działania takie jak systematyczne zbieranie danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji celów programu. Sprawozdanie z realizacji programu za dany rok kalendarzowy będzie przygotowane przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

III. Podsumowanie

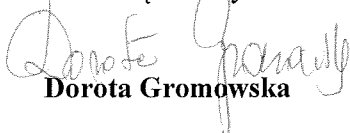
Wdrożenie w życie zadań wyznaczonych niniejszym Programem uzależnione będzie od wielu czynników, podmiotów realizujących oraz umiejętności wykorzystania istniejącego potencjału. Prowadzenie ewaluacji jest konieczne ze względu na możliwość pojawienia się nowych okoliczności i problemów, których nie można było przewidzieć i zaplanować podczas opracowywania Programu i które należy wziąć pod uwagę w trakcie jego trwania. Program ma charakter otwarty zarówno w zakresie merytorycznym, jak i czasowym, i w każdym czasie jeśli zajdzie taka potrzeba - może być uzupełniany i zmieniany. Monitoring powinien umożliwić odpowiedzi na pytania o skuteczność, efektywność i poziom realizacji Programu. Dane do monitoringu pozyskiwane będą od podmiotów odpowiedzialnych za wykonywanie poszczególnych zadań i w formie zbiorczego, corocznego sprawozdania. Program wyznacza zadania do realizacji oraz wskazuje instytucje które poczynią wszelkie starania zmierzające do polepszenia warunków życia osób niepełnosprawnych. Koordynacja działań podmiotów skutkować będzie ofertą wsparcia, zwiększeniem otwartości na problemy wynikające z niepełnosprawności. Koordynatorem jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tucholi.

PRZEWODNICZĄCA RADY
Dorota Gromowska
Dorota Gromowska

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych do zadań powiatu należy opracowanie powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, rehabilitacji zawodowej i zatrudnianiu, przestrzeganiu praw osób niepełnosprawnych. W związku z tym, że poprzedni program obowiązywał do roku 2020 przyjmuje się program na lata 2021-2026.

Przewodnicząca Rady Powiatu

Dorota Gromowska